

Ny affaldsreform?

Orientering om regeringens forslag til forsyningsstrategi og konsekvenser for Viborg Kommunes affaldshåndtering.

Revas, september 2016

Indledning

Regeringen har fremlagt et forslag til en forsyningsstrategi.

Som forslaget ser ud på nuværende tidspunkt, vil det få betydning for Viborg Kommunes affaldshåndteringsplan og planlagte investeringer.

Hovedpunkter i forslag til forsyningsstrategien og konsekvenser for Viborg Kommune er vurderet i samarbejde med Dansk Affaldsforening.

Som led i regeringens helhedsplan er forslag til forsyningsstrategien præsenteret via <http://www.efkm.dk/>.

De relevante sider for affaldssektoren er side 48-49.

Udfordringer - for Viborg Kommune

Økonomi

- Effekt af planlagt investering på 89,5 mio. kroner kan ikke garanteres.
- Takster kan ikke forventes at holde sig i ro.
- Solidaritetsprincip i takstberegning udfordres.
- "Hvile i sig selv" princip i takstberegning afløses af markedsvilkår.

Planlægning og administration

- Privatisering af opgaver fjerner ikke den kommunale forpligtelse.
- Igangværende udbud skal revurderes.
- Ensartet serviceniveau for private husstande vil blive en udfordring.
- Ulige konkurrencevilkår for privat og kommunal indsamler.

Miljømål

- Privatisering vil udfordre målsætning om 50% genanvendelse.
- Øget transportbelastning ved brug af flere operatører.
- Kommunikation til borgere vil blive mere kompleks.
- Farligt affald er ikke specificeret men forventes at følge den øvrige lovgivning.

Forslag til forsyningsstrategi - Affald fra private (husholdningsaffald)

Pligt til at udbyde forbrændingseget affald

De kommunalt indsamlede mængder til forbrænding skal udbydes på markedet.

Ophævelse af borgernes benyttelsespligt for ordninger om genanvendeligt affald

Kommunerne skal stille en ordning til rådighed for genanvendeligt husholdningsaffald.

Borgere kan dog frit vælge en privat aktør.

Miljøstationer og genbrugsstationer

Det genanvendelige husholdningsaffald konkurrenceudsættes. Brugsretten for miljøstationer og genbrugsstationer udfordres. Kun de borgere, der tilvælger den kommunale ordning, må benytte miljøstationerne og genbrugsstationerne.

Ophævelse af kommunale sorteringsanlæg og andre anlæg til håndtering af genanvendeligt affald

Kommunerne må ikke eje eller drive anlæg til håndtering af genanvendeligt affald. Det genanvendelige affald, der indsamles i kommunens ordninger, skal udbydes til private aktører. Dvs. kommunerne har ansvar for ordningen men pligt til at udbyde mængderne.

Forslag til forsyningsstrategi - Affald fra virksomheder (erhvervsaffald)

Kommunalt forbud mod at håndtere erhvervsaffald – også dagrenovationslignende erhvervsaffald

Forbuddet gælder genanvendelige og ikke genanvendelige fraktioner.

Alle virksomheder skal benytte private affaldsaktører.

Genbrugsstationer

Kommunerne kan fortsat eje og drive genbrugsstationer, men kun for husholdningsaffald (affald fra private). Der må ikke modtages erhvervsaffald, dvs. virksomheder må ikke længere komme på genbrugsstationerne.

Håndtering af forbrændingseget affald fra erhverv

Forbrændingseget erhvervsaffald må kun indsamles af private aktører. Affaldet må ikke længere håndteres på kommunale anlæg eller indgå i kommunale samarbejdsaftaler om det forbrændingsegnede affald i kommunen.

”Nu og her”-konsekvenser for Viborg Kommunes affaldshåndtering

Forslag til forsyningsstrategien ændrer mange af de grundlæggende præmisser for gennemførelse af tiltag fra Affaldshåndteringsplan for Viborg Kommune 2014-2019. Flere af de primære tiltag i planen vil jf. forslag til forsyningsstrategien ikke længere være mulige.

De planlagte udbud for hhv. dagrenovationsindsamling samt ressourceindsamling vil begge være uaktuelle.

Gennemførelse af mange af de primære tiltag fra affaldshåndteringsplanen vil blive sat tilbage i planlægningsfasen med mulighed for at revurdere de planlagte investeringer og fokusområder.

Affaldshåndteringsplanens forventede mål kan ikke indfris i deres eksisterende form, og det er aktuelt at revurdere planens indhold og effekt.

En gennemgang af de centrale tiltag i Viborg Kommunes affaldshåndteringsplan og konsekvenser jf. det fremlagte forslag til forsyningsstrategi, fremgår på de næste sider.

Opstart af ny dagrenovationsindsamling samt ressourceindsamling pr. 1 marts 2017

For at overholde tidsfristen skal der træffes beslutning senest 1. oktober 2016 omkring leverandør af plastikbeholdere. Først efterfølgende kan der træffes beslutning om affaldsindsamlingen, dog senest 20. november 2016. De indkomne tilbud er gældende indtil hhv. den 2. og 9. december 2016. Viborg Kommunes nuværende kontrakt om dagrenovationsindsamling udløber pr. 1. marts 2017 og kan ikke forlænges.

Aftaler om anlægsinvesteringer, affaldsafsætning m.m.

Aftaler om udvikling af affaldsanlæg samt afsætning af affaldsmængder er afhængige af, at Viborg Kommune må og kan håndtere affaldet og med forventning om stabile affaldsmængder. Det drejer sig specifikt om: Ressourceindsamling (pap, papir, plast, metal, glas) samt grønt køkkenaffald. Alle planlagte aftaler om afsætning er afhængige af, om der pr. 1. marts 2017 påbegyndes ny dagrenovationsindsamling og ressourceindsamling.

AT-påbud i Viborg midtby

Der er p.t. udfordringer med dagrenovationsindsamling i Viborg midtby i forhold til de problematiske adgangsforhold samt begrænsede muligheder for udvidelse af husstandsindsamlede affaldsfraktioner (pladsbegrænsning). Der er igangværende planer for fornyelse af affaldsindsamling i midtbyen med nedgravede containere. Løsningsmodel for Viborg midtby er afhængig af, om der kan påbegyndes ny dagrenovationsindsamling og ressourceindsamling i Viborg Kommune.

Forsyningsstrategi

- Hvornår og hvad?

Her & Nu - Beslutning:
Affaldshåndtering i
Viborg Kommune
deadline 1. okt. 2016

Affaldshåndteringsplan
2014 - 2019 fortsætter
som planlagt.
Start indsamling 1. marts 2017.

Udsættelse af Affaldshåndteringsplan
2014 - 2019.
Alle anlægsudgifter der følger tiltaget om
to-delning af beholderne, udsættes også.

Revurdering af
Affaldshåndteringsplan
2014 - 2019.

Senest 5. september 2017
skal de besluttede inves-
teringer på ca. 38 millioner
gennemføres for at opnå
ressource strategiens mål
for 50 % genanvendelse.

Hvis de besluttede investeringer
ikke udføres skal de hensatte
midler tilbageføres til borgerne*
over affaldsgebyret.

* KMU 24/11 -2015 pkt. 10, bilag 4.

1 års
udbud

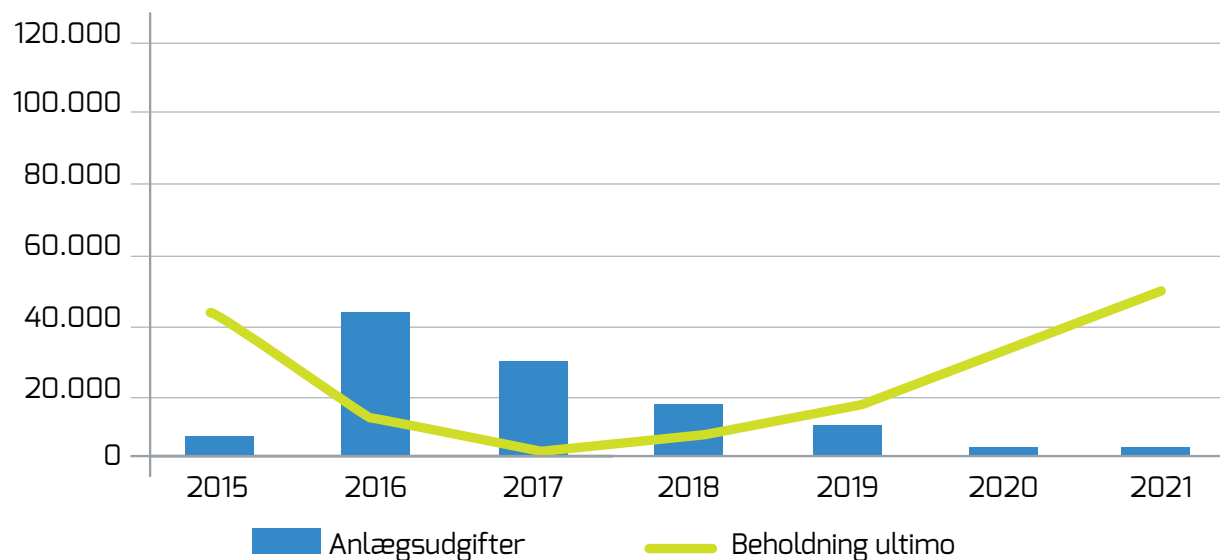
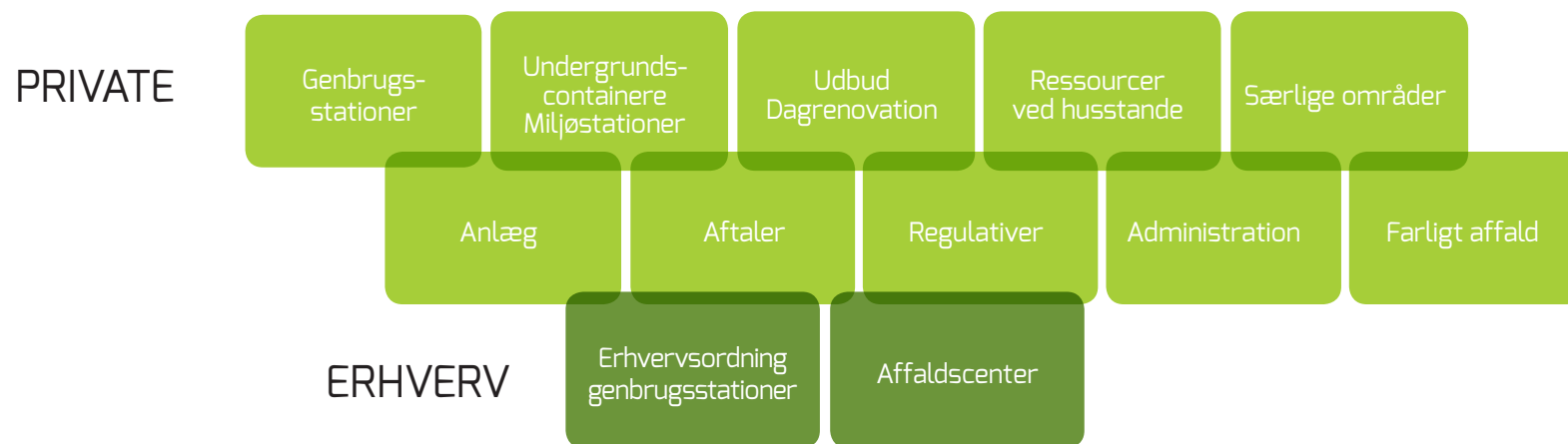
2 års
udbud

3 års
udbud

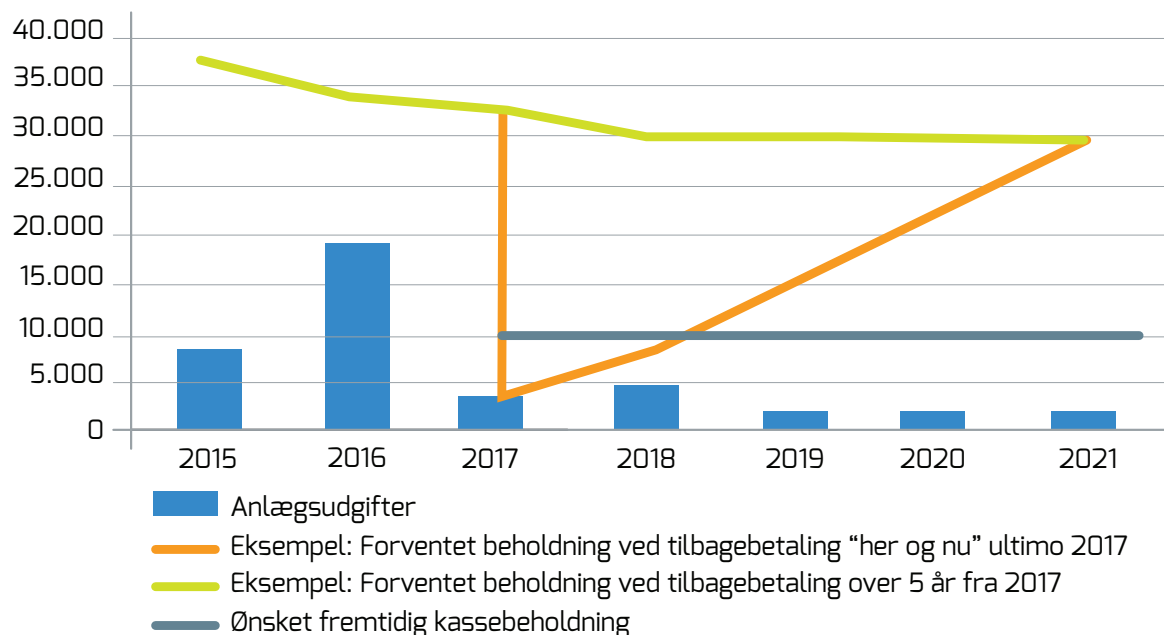
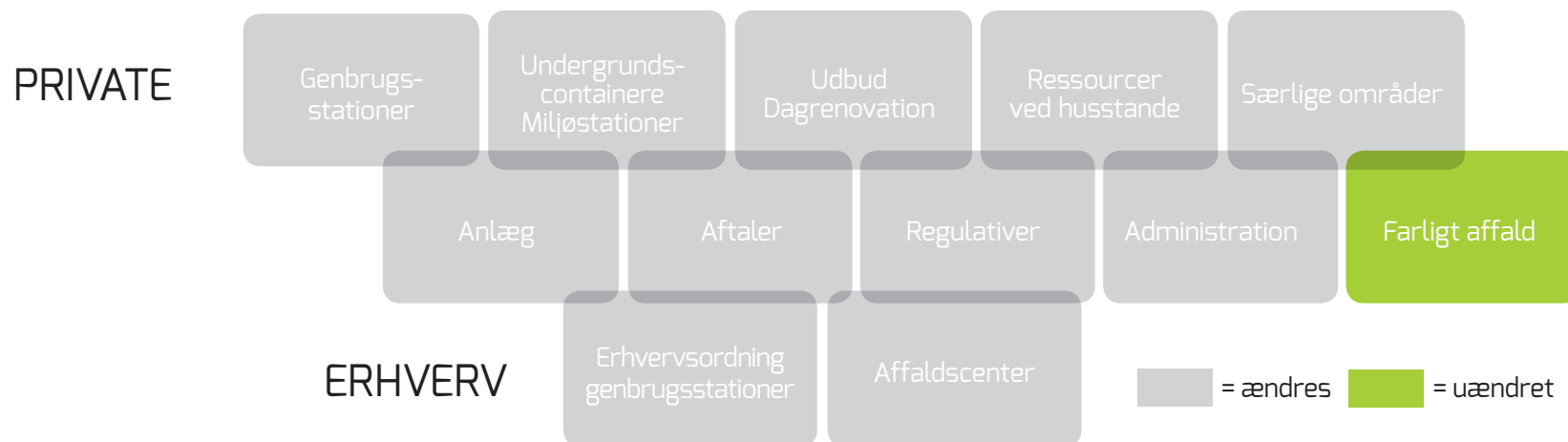
4 års
udbud

Kortere udbud = Merpris
Videreførelse af nuværende
dagrenovationsordning.

Godkendt tiltag og økonomi for affald i Viborg Kommune (før forslaget til forsyningsstrategi)

Ændringer i tiltag og økonomi som følge af nyt forslag til forsyningsstrategi

Det illustrerede økonomiske perspektiv er baseret på disse forudsætninger:

1. Ca. 35,8 millioner kroner af de henlagte midler skal være aktiveret ultimo 2017 eller tilbagebetales til borger
2. Forventet årlig indtjening reduceres med 50 %
3. Ønsket kassebeholdning skal ligge på 10 mio. kr. (illustreret ved den grå linje i grafen)
4. Anlægsudgifter er reduceret med baggrund i at ressourcer ikke må behandles på kommunale anlæg

Genbrugs-
stationer

Erhvervsordning
Genbrugs-
stationer

Undergrunds-
containere
Miljøstationer

Generelt

- Kommuner skal stille en ordning til rådighed for indsamling af genanvendeligt husholdningsaffald. Borgere kan dog frit vælge en privat aktør.
- Kommuner kan fortsat eje og drive genbrugsstationer, men kun for husholdningsaffald. Der må ikke modtages erhvervsaffald.
- Kommuner må ikke eje eller drive anlæg til håndtering af genanvendeligt affald. Det genanvendelige affald, der indsamles i kommunens ordninger, skal udbydes til en privat aktør.

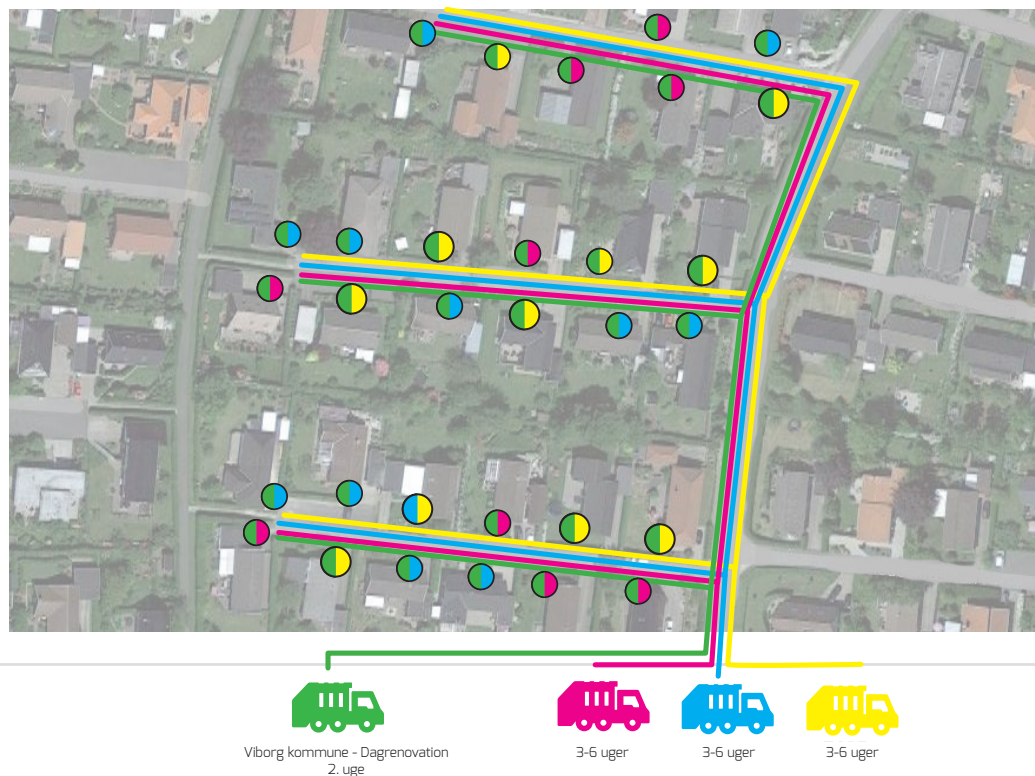
I Viborg Kommune

- Der er siden 2011 renoveret 5 genbrugsstationer. Ny genbrugsstation i Bjerringbro, forventes færdig i december 2016.
- Virksomheders adgang til genbrugsstationer vil bortfalde.
- Brugsret til kommunens 310 miljøstationer og 6 genbrugsstationer vil blive udfordret, herunder også betalingsprincipper.

Ressourcer ved husstande

Kommuner skal stille en ordning til rådighed for indsamling af genanvendeligt husholdningsaffald. Borgere kan dog frit vælge en privat aktør, hvilket kan betyde:

- Flere skraldebiler på samme rute kan øge trafikbelastningen
- Variationer i service, materiel og information
- Differentierede tilbud for affaldshåndtering i forskellige dele af kommunen.

Udbud Dagrenovation

Generelt

- Kommuner skal fortsat indsamle dagrenovation, men vil ikke have ret til indsamling af ressourcer fra husholdninger, herunder grønt køkkenaffald.
- Kommuner skal udbyde alt indsamlet affald til behandling, herunder forbrændingseget affald.

I Viborg Kommune

Viborg Kommune har netop afholdt udbud om indkøb af 75.000 stk. plastbeholdere med henblik på implementering i marts 2017.

Der er planlagt en samlet løsning med en 2-delt beholder til hhv. dagrenovation og grønt køkkenaffald, samt en 2-delt beholder til indsamling af ressourcer.

- Samarbejds- og afsætningsaftaler med private aktører angående de kommunale affaldsmængder (grønt køkkenaffald og ressourcer) vil bortfalde.
- De aktuelle udbud må revurderes, da omfang og kravsspecifikationer ændres betydeligt.
- Nuværende kontrakt om dagrenovationsindsamling udløber den 1. marts 2017 og kan ikke forlænges.

Regulativer

Administration

Generelt

Kommuners gældende affaldsregulativer vil skulle tilpasses.

I Viborg Kommune

Affaldsgebyrer for både private og erhverv administreres i dag af kommunen bl.a. via ejendomsskatten eller via tilmeldte abonnements-/klippekortordninger for genbrugsstationerne.

- erhvervsaffald må ikke længere håndteres af kommunen
- kommunen skal i højere grad administrere differentierede affaldsløsninger for den enkelte borger.
- Planlagte digitale selvbetjeningsløsninger via borger.dk og virk.dk udfordres.

Affaldsgebyrer beregnes i dag ud fra solidaritetsprincippet, hvor fx alle betaler samme pris pr. 100 liter dagrenovation, uanset om de bor på landet eller i byen.

- differentierede affaldsløsninger udfordrer solidaritetsprincippet

I Viborg Kommune

Planlagte centrale affaldsløsninger er udfordret, herunder ressourceindsamling i

- Banebyen, Arnbjerg, Karup midtby m.m.

Viborg Kommunes ressourceindsamling i forbindelse med offentlige kulturelle events vil være udfordret.

- Snapsting, lokale byfester, Viborg City Marathon, Hærvejsmarch, Generation Handball m.fl.

Viborg midtby

Der foreligger et AT-påbud for dagrenovationsindsamling i Viborg midtby (gamle bydel). Der er planlagt etablering af centrale affaldsløsninger for at imødekomme de særlige udfordringer, der er for husstandsindsamling i området. Projektet er tænkt som et helhedsprojekt, hvor også indsamling af ressourcer fra husholdninger er omfattet.

- Løsningen vil skulle genovervejes.
- Påbudet er stadig gældende og snarlig løsning er påkrævet.

Anlæg

Generelt

Kommunerne må ikke eje og drive anlæg til håndtering af genanvendeligt affald. Det genanvendelige affald, der indsamles i kommunens ordninger, skal udbydes til en privat aktør. Dvs. kommunerne har ansvar for ordningen, men pligt til at udbyde.

Affaldscenter

I Viborg Kommune

Uanset forslag til forsyningsstrategi vil der være behov for investeringer i nye eller renovering af eksisterende anlæg,

- omlastestationen.
- Undergrundscontainere for dagrenovation

Viborg Kommune planlægger jf. affaldshåndteringsplanen at etablere nye affaldshåndteringsanlæg i samarbejde med private aktører til håndtering af nye affaldsfraktioner (ressourcer og grønt køkkenaffald).

- Forventede samarbejdsaftaler med private aktører kan ikke længere gennemføres, da de forventede affaldsmængder ikke længere er til stede.
- Kommunalt forbud mod at håndtere erhvervsaffald – også dagrenovationslignende erhvervsaffald. Forbuddet gælder genanvendelige og ikke genanvendelige fraktioner.
- planlagte anlægsinvesteringer på affaldscentret i Viborg ikke længere aktuelle i deres nuværende form.